

Stöd till samtal

*Resurs för dig som barn- och ungdomsledare
i arbetet med att bygga trygga miljöer i er verksamhet*

PINGST • UNG

1. INTRODUKTION	1
2. INFORMATION OM TRYGG FÖRSAMLING	4
3. MANIFEST FÖR SUND KARISMATIK	4
4. KONTAKTUPPGIFTER I TRYGGA HÄNDER	4
5. SAMTALSFRÅGOR FÖR LEDARTEAM	5
6. SAMTALSFRÅGOR FÖR FÖRÄLDRAR	7
7. SAMTALSSTÖD VID SAMTAL MED DRABBAD	9
8. SAMTALSSTÖD VID SAMTAL MED ANHÖRIG	10

1. INTRODUKTION

Vad är det här dokumentet för något och hur kan jag använda det?

Detta är en resurs utgiven av Pingst ung med syfte att ge dig som barn- eller ungdomsledare ett enkelt stöd i att föra goda samtal kring svåra frågor kopplade till att bygga trygga miljöer för barn och unga. Samtalssituationerna kan se väldigt olika ut och därför finns en bredd i frågeställningarna, råden och uppmaningarna. Vår förhoppning är att du kan hitta stöd i dessa tankegångar oavsett hur just din situation ser ut eller vilka samtal du ställs inför.

Börja hos dig själv

I arbetet med att bygga trygga miljöer är ledarskapet en mycket viktig del. För att vi som ledare ska kunna ge trygghet och våga skapa utrymme för svåra samtal behöver vi lära känna oss själva. Vi behöver veta vilka vi är och varför vi reagerar som vi gör i olika situationer. För att kunna agera på ett klokt sätt i olika lägen är det därför viktigt att våga börja hos sig själv. Det är en god idé att titta på sin egen historia, sina erfarenheter på både gott och ont, och fundera igenom vad man själv har varit med om. Vad har du med dig för erfarenheter av trygghet eller otrygghet i kyrkan under din barn- och ungdomstid? Beroende på vad du har för erfarenheter kan det vara olika saker som triggar igång starka reaktioner hos dig. Detta behöver du bli medveten om hos dig själv för att kunna hantera samtalen på ett sunt sätt. Genom att göra en sådan genomgång av ditt eget liv kan du upptäcka saker som kanske behöver bearbetas. Det kan också vara så att du upptäcker sådant som ger verktyg och modeller för hur en trygg verksamhet kan se ut. Om du upptäcker att du behöver bearbeta erfarenheter så uppmanar vi dig att inte vänta utan agera på det genast. De bästa ledarna är de som vågar be om hjälp.

Samtal gör skillnad

Vi vill med detta material uppmana till att skapa sammanhang för samtal i de här frågorna om händelser i verksamheten påvisar behov av det. Att föra dialog och låta människor samtala är ett friskt sätt att hantera dessa svåra frågor. Om det går att prata om det så går det att hantera det. Att inte låta människor dela sina upplevelser och att inte lyssna till vare sig konstruktiv kritik eller goda idéer om förbättringar signalerar otrygghet och misstänkligheter för ledarskapet. Kyrkan behöver få vara en plats där vi har högt i tak och låga trösklar. Var öppen för att lyssna och var mån om en god dialog, även då det finns tydliga meningsskiljaktigheter eller kritik. Målet med dialogen är inte att bli överens eller övertyga varandra, utan att höra varandra. Att faktiskt lyssna för att förstå. Samtalet i sig är en viktig del i formandet av en trygg miljö. Visa med dina ord, ditt kroppsspråk och framförallt med ditt agerande att du tar det som skadat och sårat människor på stort allvar. Kanske är det så att du inte delar den kritik som framförs men det är viktigt att inte gå i försvar. Om man inte håller med är

risker stor att man markerar, nonchalerar, raljerar eller till och med tystar. Gör inte det utan låt berättelserna med sårade känslor få finnas precis så som de är. Om du ger samtalet och processen tid är det möjligt att tillfälle uppstår där ni tillsammans kan reflektera mer kring det som hänt, väga in även det som varit positivt och tryggt och kanske också balansera bilden med fler perspektiv än den drabbades. I samtal som mest kretsar kring negativa erfarenheter av verksamheten kan det vara viktigt att också få sätta ord på det som varit bra. Det kan ge hopp även för det som varit sämre. Att prata om det goda bygger något i vårt medvetande som stärker och för framtiden befäster goda handlingsmönster. Dessa goda exempel ger er som ledare riktning för hur ni kan hantera saker i framtiden. Men var noga med att först uppfatta vad det specifika fallet behöver och lyssna, validera och ta emot den smärta som kommuniceras. Därefter kan du, om det finns öppenhet för det, leda samtalet vidare.

Stå inte ensam

Att föra svåra samtal bör man inte göra själv. Hamnar du i en tuff samtalssituation, våga be om hjälp från någon annan. Avsluta den uppkomna situationen och boka istället tid för samtalet där du även kan plocka med dig någon mer. Vänd dig till din föreståndare, ta någon ur församlingsledningen med dig eller tillfråga en annan person som ditt sammanhang har förtroende för. Tänk också på att erbjuda den personen du ska samtala med att ta någon med sig. Kanske vill de ha en vän eller familjemedlem med sig som stöd. Vissa samtal kan göras i enrum men i svåra samtalssituationer är det ofta bra att ha med en medlande och inlyssnande stödperson.

FÖRSLAG TILL FRÅGESTÄLLNINGAR

I detta häfte finns ett antal frågor som vi tror kan vara relevanta i olika samtalssituationer kring de här ämnena. Det kan vara svårt att veta hur man ska formulera sig och vad för frågor man kan forma ett bra samtal utifrån. Här finns frågor som kan passa vid en ledarträff, samtal med föräldrar och i mötet med en drabbad eller anhörig till drabbad. Men givetvis är det här frågor man kan använda i alla möjliga samtalssituationer kring att forma trygga miljöer i våra barn- och ungdomsverksamheter.

2. INFORMATION OM TRYGG FÖRSAMLING

Vi rekommenderar att alla barn- och ungdomsledare genomgår kursen ITH som Pingst ung erbjuder och som bygger på Frälsningsarméns utbildningsmaterial "I trygga händer". Efter genomarbetad kurs uppmanar vi också till fortsatt arbete med trygghetsfrågorna såsom upprättade policys och handlingsplaner som blir till hjälp för sammanhanget när svåra situationer uppstår.

Mer information om kursen finns på pingstung.se

3. MANIFEST FÖR SUND KARISMATIK

Pingst har tagit fram ett dokument för hur vi lever ut och praktiserar karismatik på ett sunt sätt. *Manifest för sund karismatik* handlar om hur vi hanterar vårt ledarskap utifrån de här frågorna och talar även om förböns- och själavårdssituationer. Vi rekommenderar det dokumentet och uppmuntrar till att läsa, bearbeta och använda det i våra verksamheter för barn och unga.

4. KONTAKTUPPGIFTER I TRYGGA HÄNDER

Behöver du eller ert sammanhang mer hjälp och stöd i detta eller vill höra mer om ITH-kursen så tveka inte att höra av er till någon av följande:

Madeleine Boberg

Kursansvarig

madeleine.boberg@pingst.se

Christine Viklund

Pingst Omsorg

christine.viklund@pingst.se

5. FÖRSLAG PÅ FRÅGOR FÖR LEDARTEAM ELLER ANDRA LIKANDE SAMTALSSITUATIONER

Ingångsvärden för samtalet med ledare:

- ☐ Forma ett öppet samtalsklimat där även avvikande åsikter får utrymme.
- ☐ Leta inte efter vems fel olika situationer är utan ta gemensamt ansvar för ert sammanhang.
- ☐ Var medveten om att ingen vet vad den andra bär med sig av erfarenheter kring dessa frågor.

EGNA ERFARENHETER

Vad har varit betydelsefullt för dig när du växte upp? Har du egna erfarenheter av människor som var ett gott stöd för dig, någon som delade dina frågor och funderingar på ett bra sätt? Vad gjorde den personen som du uppskattade? Om du inte har sådana erfarenheter, vad hade du önskat möta för attityd/förhållningssätt?

Vad innebär en trygg församling för dig? Vilka värden lägger du i det begreppet? Kan det vara olika för olika personer? Hur har din erfarenhet format hur du ser på begrepp som "trygg", "sund" och "hälsosam"?

I ditt eget liv, vad har kännetecknat riktigt bra ledare och förebilder runt dig? Vilka karaktärsdrag har de haft, hur har de fått dig att känna om dig själv, din tro och ditt sammanhang?

BEHOV - IDENTIFIKATION OCH GENSVAR

Vilka behov ser du/ni hos de barn/ungdomar ni möter idag? Vilka frågor tror du/ni är viktiga för dem? Vilka frågor brottas de med?

Finns det "svar" i den kristna tron som du/ni önskar förmedla till dem? Hur kan ni göra det? Har du/ni sett några goda exempel på detta som vi kan dela med varandra?

Finns det utrymme för att skapa en god dialog även kring det vi inte har enkla svar på? Exempelvis svåra teologiska frågor, varför smärta finns eller annat kopplat till lidande? Hur skulle det se ut? Behöver vi som ledare öva på att inte ha alla svar?

MILJÖ

Vad tror du/ni är hjälpsamt när man ska bygga en miljö som skapar tryggheten för att ett barn/ ungdom ska våga dela med sig av sina tankar och erfarenheter? Hur ser en bra "jordmån" ut i relation till att förhindra övertramp och kränkningar?

Vilka eventuella hinder för en god miljö ser du/ni just nu i ert sammanhang? Görs det saker på ett sätt som du tror är skadligt/negativt? Vem berörs/har ansvar och vad skulle hjälpa oss att ta steg vidare åt rätt håll i relation till detta?

Vilka yttringar kan vara tecken på en frisk och sund miljö? Vad är det vi ser när det fungerar väl?

Uppfattar du/ni några utmaningar som kan handla om kulturella strukturer och som påverkar tryggheten negativt? Hur kan man i så fall komma åt det?

Har ert ledarteam gått kursen Trygg församling? Om ja, hur har arbetet gått med att forma policys och rutiner för att göra ert sammanhang ännu tryggare? Om nej, vad hindrar er tror du?

PERSONLIGT

Vilka kvaliteter/egenskaper behöver vi som ledare utveckla i vårt ledarskap för att forma en trygg miljö? Vilka är vi när vi fungerar väl och vad är det vi gör då?

Vad är mitt behov i relation till detta? Skulle det vara värdefullt att samtala vidare med någon? Få mer tid för reflektion, återhämtning, mer kunskap eller studier kring frågor där jag har funderingar? Vad skulle i så fall vara ett gott steg vidare för mig, just nu?

Hur kan vi som ledare balansera vår mänsklighet där brister och tillkortakommanden är naturliga men vi inte önskar att det går ut över våra barn och unga i verksamheten? Vad kan vi som ledare behöva göra för att sätta en sund gränsdragning och ta ansvar för att vår relation till barnen och ungdomarna förblir hälsosam?

6. FÖRSLAG PÅ FRÅGOR VID SAMTAL MED FÖRÄLDRAR

Ingångsvärden för samtalet med förälder:

- ☐ Var öppen för att ta emot konstruktiv kritik och feedback utan att gå i försvar.
- ☐ Ha med dig perspektivet av att både vi som ledare och ett barns föräldrar gemensamt formar den "andliga miljö" ett barn växer upp i.

EGNA ERFARENHETER

Om du är uppvuxen i kyrkan och tänker tillbaka på dina erfarenheter från barn- och ungdomsverksamhet, vad var betydelsefullt för dig? Har du minnen från människor och ledare som var ett gott stöd för dig? Vad var det den eller de personerna gjorde som du uppskattade?

Om du inte har sådana erfarenheter, vad hade du önskat möta för attityd/förhållningssätt?

Vad tänker du att en trygg miljö för våra barn och unga innebär för dig utifrån ditt perspektiv som förälder? Vilka värden lägger du i begreppet trygg församling och hur ser du på begrepp som "trygg", "sund" och "hälsosam"?

BEHOV - IDENTIFIKATION OCH GENSVAR

Vilka behov ser du som förälder att barnen och ungdomarna har idag? Vilka frågor är viktiga för dem? Vad brottas de med?

Finns det "svar" i den kristna tron som du önskar förmedla till dina barn? Hur kan du som förälder göra det? Hur kan vi göra det i vår verksamhet? Och hur stärker vi vår samverkan i att göra detta tillsammans?

Har du någon förebild i ditt föräldraskap? Dela med varandra.

Hur gör ni hemma hos er för att skapa utrymme för samtal även kring det som det inte finns enkla svar på? Hur tror du att vi i församlingen/verksamheten kan bli bättre på att forma sådant utrymme i kyrkan?

MILJÖ

Vad tror du som förälder är hjälpsamt för oss i församlingen/ verksamheten när det kommer till att forma en miljö där barnen och ungdomarna vågar dela med sig av sina tankar och erfarenheter? Hur ser en bra "jordmån" ut i relation till att förhindra övertramp och kränkningar?

Vilka eventuella hinder för en god och trygg miljö ser du som förälder i vårt sammanhang? Har du uppfattat att det görs saker på ett sätt som du tror är skadligt/negativt?

Vilka yttringar tänker du är tecken på en frisk och sund miljö? Vad är det vi ser när det fungerar väl?

Uppfattar du/ni några utmaningar som kan handla om frikyrklig kultur eller struktur som påverkar tryggheten negativt? Hur kan vi i så fall få upp ögonen för det och nå förändring?

PERSONLIGT

Vilka kvaliteter/egenskaper behöver vi – både ledare och föräldrar – värna om att odla hos oss själva för att forma en trygg miljö för våra barn och unga? Vilka är vi när vi fungerar väl och vad är det vi gör då?

Hur kan vi som sammanhang hjälpa varandra att utvecklas i en god riktning när det kommer till vårt eget sätt att agera i dessa frågor? Finns det behov av samtalskvällar, mer tid för reflektion eller kanske föreläsningar med kunskap och goda råd kring ledarskap/föräldraskap? Skulle du ha behov av någon att personligt samtala vidare med kring detta ämne?

Hur gör du i ditt föräldraskap för att balansera din mänsklighet och tillkortakommanden, som ju är naturliga för oss alla, men som vi inte önskar ska gå ut över våra barn? Har du några reflektioner eller tips att dela med oss andra?

Vad tänker du kan vara bra gränsdragningar för ledare bland barn och unga för att relationen mellan ledare och barn ska förbli hälsosam?

7. FÖRSLAG PÅ FRÅGOR VID SAMTAL MED DRABBAD

Ingångsvärden för samtalet med drabbad:

- ☐ Uttryck att personen är modig som delar sin upplevelse, att du uppskattar att den vågar berätta och att du förstår att det inte är enkelt för den drabbade.
- ☐ Visa och berätta att du är ledsen för det som verksamheten sagt eller gjort som genererat den negativa upplevelsen och att du är beredd att agera för att det inte ska hända igen.
- ☐ Erbjud den drabbade personen att få prata med någon annan än just dig, om det gör samtalet enklare. Visa att det viktigaste är att personen själv är trygg i samtalssituationen.

Vill du berätta för mig vad det är du varit med om i vår verksamhet som du upplevt på ett negativt sätt?

Finns det företeelser i vår verksamhet som du reagerat på och som förstärkt dina negativa upplevelser? Saker som kanske varit hinder för dig när du varit en del av vår verksamhet?

Har du känt dig tystad eller ignorerad när du tidigare försökt påtala brister eller försökt framföra kritik? Vill du berätta för mig om de upplevelserna? Hur skulle du ha önskat att du istället hade blivit bemött i detta? Vad hade vi kunnat göra annorlunda?

Om vi tänker tillsammans, vad tänker du om hur vi skulle kunna jobba förebyggande för att andra personer inte ska behöva få med sig samma erfarenheter som du från vår verksamhet?

Jag förstår att dina negativa upplevelser kanske är det du främst tänker på när du tänker på din tid i vår verksamhet och det vill jag att du ska veta är helt okej. Det är en normal reaktion när man blivit sårad. Kanske är det svårt att minnas nu men har det funnits tillfällen då du mått bra, fått göra positiva upplevelser och har goda minnen med dig från oss? Om ja, vill du berätta om det för mig? Vad var det som var annorlunda då?

Vad vill du att jag/vi gör med det du berättat för oss? Vad önskar du att det leder till för konsekvenser och vad för återkoppling önskar du få om detta framöver?

8. FÖRSLAG PÅ FRÅGOR VID SAMTAL MED ANNHÖRIG TILL DRABBAD

Ingångsvärden för samtalet med anhörig:

- ☐ Uttryck tacksamhet för att personen vill berätta vad den drabbade personen varit med om och berätta att det kan hjälpa er att förbättra er verksamhet.
- ☐ Erbjud att också möta den drabbade personligen men visa förståelse för att det kanske inte är möjligt uti från situationen. Berätta att det här samtalet ändå kan hjälpa er att få upp ögonen för nödvändiga åtgärder.

Vill du berätta för mig vad det är den drabbade personen berättat för dig att den varit med om i vår verksamhet som den upplevt på ett negativt sätt?

Uppfattar du att det finns några företeelser i vår verksamhet som den här personen reagerat på och berättat för dig om som kanske förstärkt de negativa upplevelserna? Saker som kanske varit hinder för den personen när den varit en del av vår verksamhet?

Är din upplevelse att personen har känt sig tystad eller ignorerad när den själv tidigare försökt påtala brister eller framföra kritik? Vill du berätta för mig vad du uppfattat om de upplevelserna?

Hur tänker du kring hur vi skulle kunna agera förebyggande för att andra personer inte ska behöva få med sig samma erfarenheter från vårt sammanhang som de du berättar om från den här personen?

Jag förstår att de negativa upplevelserna är det som främst kommer fram kring vår verksamhet för den här personen och det är såklart helt naturligt. Jag är dock nyfiken på om du uppfattat att det har funnits tillfällen då personen mått bra, fått göra positiva upplevelser och har goda minnen med sig från oss? Om ja, vill du berätta om det för mig? Vad var det som var annorlunda då?

Vad vill du att jag/vi gör med det du berättat för oss? Vad önskar du/ni att det leder till för konsekvenser och vad för återkoppling önskar du/ni få om detta framöver?

